

**rijksuniversiteit
groningen**

**Ervaringen van Syrische Alleenstaande Gevluchte Jongeren met het Nederlandse
Opvang- en Asielsysteem in Relatie tot hun Aspiraties**

Naam	Joa Pelgröm
Studentnummer	S4133250
Mastertrack	Orthopedagogiek (PAMA5166)
Faculteit	Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
Begeleiders	prof. dr. Monika Smit en Kjell Winkens MSc.
Woordenaantal	10.816
Datum	16 augustus 2024

*“I want to achieve my dreams and reach what I want. Whatever achievement I do dream of,
and whatever activities are there. I'm ready to do it”*

(participant drie, persoonlijke communicatie, 16 februari 2022)

Abstract

There has been an increase in recent years in the number of unaccompanied young migrants applying for asylum in the Netherlands, most of whom are from Syria. These young people flee without their parents, often with other children or adults (unknown to them) and apply for asylum in the Netherlands. Within this study, semi-structured interviews were conducted with eleven participants. In order to improve support for these young people and contribute to knowledge about this population, thematic analysis was used to gain insight into what aspirations young people have and what their experiences are regarding the influence of the Dutch asylum system on these aspirations. The young people have different aspirations in the areas of education and occupation, migration and integration, housing, family and household, leisure and personal development. Until getting a residence permit, some youth experience that they cannot fulfill aspirations such as working, getting a driver's license and family reunification. Once they receive a residence permit, they experience more opportunities in terms of carrying out these aspirations. In short, young people experience that the asylum system can have both a hindering and supporting influence on shaping and carrying out their aspirations. A suggestion for follow-up research is to investigate what young people's experiences are with the school system in relation to their aspirations.

Samenvatting

Er is in de afgelopen jaren een toename zichtbaar in het aantal alleenstaande gevluchte jongeren dat asiel aanvraagt in Nederland, waarvan het merendeel uit Syrië afkomstig is. Deze jongeren vluchten zonder hun ouders, veelal met andere kinderen of (voor hen) onbekende volwassenen en vragen in Nederland asiel aan. Binnen dit onderzoek zijn er bij elf participanten semi-gestructureerde interviews afgenomen. Om de ondersteuning van deze jongeren te verbeteren en een bijdrage te leveren in de kennis over deze doelgroep, is er getracht middels thematische analyse inzicht te krijgen in welke aspiraties jongeren hebben en wat hun ervaringen zijn betreffende invloed van het Nederlandse asiel- en opvangsysteem op deze aspiraties. De jongeren hebben verschillende aspiraties op het gebied van educatie en beroep, migratie en integratie, wonen, familie en gezin, vrijetijdsbesteding en persoonlijke ontwikkeling. Tot het krijgen van een verblijfsvergunning ervaren enkele jongeren dat zij aspiraties zoals werken, het behalen van een rijbewijs en gezinshereniging niet kunnen uitvoeren. Zodra de jongeren een verblijfsvergunning krijgen, ervaren zij dat er meer mogelijkheden ontstaan wat betreft het uitvoeren van deze aspiraties. Kortom, jongeren ervaren dat het asiel- en opvangsysteem zowel een belemmerende als ondersteunende invloed kan hebben op het vormgeven en uitvoeren van hun aspiraties. Een suggestie voor vervolgonderzoek is het onderzoeken wat de ervaringen van jongeren zijn met het schoolsysteem in relatie tot hun aspiraties.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Probleemstelling	6
1.3 Onderzoeksvragen.....	7
2. Theoretisch kader.....	7
2.1 Nederlandse Opvang- en Asielsysteem	7
2.2 Aspiraties	10
2.3 Transitie naar volwassenheid.....	12
3. Methode	14
3.1 Onderzoeksdesign	14
3.2 Instrumenten	14
3.3 Onderzoeksgroep	14
3.4 Procedure	15
3.5 Data-analyse.....	15
4. Resultaten.....	16
4.1 Aspiraties van alleenstaande gevluchte jongeren	16
4.2 Ervaringen wat betreft de invloed van asiel- en opvangsysteem op aspiraties.....	23
5. Conclusie en Discussie	29
5.1 Conclusie.....	29
5.2 Discussie	30
Literatuurlijst.....	33
Bijlage A.....	40
Bijlage B	41

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In de afgelopen jaren is er een toename te zien in het aantal alleenstaande gevluchte jongeren dat asiel aanvraagt in Nederland. In 2018 dienden 1225 jongeren een asielaanvraag in. Dit aantal steeg tot 2191 in 2021, in 2022 tot 4207 en in 2023 tot 5804 aanvragen (UNCHR, z.d.). In 2023 kwam bijna de helft van het totale aantal alleenstaande gevluchte jongeren die in Nederland een asielaanvraag deden, uit Syrië (IND, 2023c). Van april 2023 tot april 2024 werd 86 procent van de eerste asielaanvragen van Syrische asielzoekers in Nederland ingewilligd (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2024).

Alleenstaande gevluchte jongeren worden veelal aangeduid als ‘alleenstaande minderjarige vreemdeling’ (AMV) (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2023b). In dit onderzoek zal er echter worden gesproken van ‘alleenstaande gevluchte jongere(n)’, vanwege de negatieve connotatie van het woord ‘vreemdeling’. Alleenstaande gevluchte jongeren reizen zonder hun ouders, soms samen met andere kinderen of voor hen onbekende volwassenen naar Nederland, om hier asiel aan te vragen. Verder zijn zij bij aankomst in Nederland jonger dan achttien jaar oud en komen ze van buiten de Europese Unie (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2023b).

Voor het merendeel van de alleenstaande gevluchte jongeren is de periode tot wettelijke volwassenheid (achttien jaar) erg kort (Winkens et al., 2023). In 2021 was 91% van de alleenstaande gevluchte jongeren die in Nederland asiel aanvroeg tussen de twaalf en achttien jaar oud, waarbij 87% van het totaal aantal aanvragen afkomstig was van mannelijke alleenstaande gevluchte jongeren (IND, 2022). In 2022 werd 54,2% van de asielaanvragen ingediend door alleenstaande gevluchte jongeren tussen de zestien en achttien jaar oud (CBS, 2023). Veel van de jongeren blijken, na het bereiken van de volwassen leeftijd, onvoldoende vaardigheden te bezitten om volledig zelfstandig te functioneren in de Nederlandse samenleving. Ze hebben hulp nodig om zelfstandig te worden, ook na hun achttiende (Ruitenburg et al., 2022).

Alleenstaande gevluchte jongeren worden vaak beschouwd als een kwetsbare groep binnen de totale vluchtelingenpopulatie (Çelikaksoy & Wadensjö, 2017; Vervliet et al., 2015; Adefehinti & Arts, 2019; Zijlstra et al., 2022). Dit vanwege het feit dat hun vluchtproces op jonge leeftijd al begint en zij niet door hun ouders of wettelijke vertegenwoordigers worden

begeleid (Çelikaksoy & Wadensjö, 2017). Ook zijn sommige van deze jongeren in het land van herkomst in aanraking gekomen met gewapende conflicten, het verlies van dierbaren en onderdrukkende omstandigheden. Gedurende hun reis kunnen jongeren te maken krijgen met mishandeling, misbruik en uitbuiting. Sommige jongeren slaan op de vlucht uit angst voor vervolging, terwijl anderen dit doen vanwege armoede en een gebrek aan kansen (Raghallaigh & Gilligan, 2010).

Wanneer alleen naar alleenstaande gevluchte jongeren wordt gekeken als kwetsbaar is er weinig aandacht voor de veerkracht en ‘agency’ van deze jongeren en wordt er weinig rekening gehouden met de mate waarin kinderen zelf beslissingen nemen en invloed uitoefenen op hun eigen leven (Adefehinti & Arts, 2019). Veelal ligt de focus van onderzoek naar de situatie van alleenstaande gevluchte jongeren op thema’s zoals verlies, ontworteling, scheiding en trauma (Wernesjö 2012; Moleiro & Roberto, 2021; Allsopp & Chase, 2013). Er wordt echter ook gepleit voor alternatief onderzoek dat breder kijkt dan alleen naar de traumatische omstandigheden waarin de jongeren zich bevinden (Moleiro & Roberto, 2021).

Alleenstaande gevluchte jongeren zijn bezig met het ontwikkelen van hun identiteit terwijl zij zich bevinden in verschillende overgangsfasen. Zo verhuizen zij van het ene naar het andere land, komen zij in aanraking met een nieuwe cultuur en maken zij de overgang van de kindertijd naar volwassenheid (Kaukko & Wernesjö, 2016). Deze jongeren verkeren in bijzondere omstandigheden, maar hebben net als andere jongeren verschillende aspiraties en ideeën over hun toekomst (Vervliet et al., 2015).

Een belangrijk onderdeel van de integratie en begeleiding van alleenstaande gevluchte jongeren met een verblijfsvergunning, betreft het vormgeven van de toekomst van de jongeren (Ruitenburg et al., 2022). Het blijkt echter dat de aspiraties die jongeren zelf voor hun toekomst hebben niet altijd mogelijk zijn binnen de beleidskaders (Chase, 2020; Allsopp & Chase, 2013).

1.2 Probleemstelling

Er is nog weinig bekend over de aspiraties van Syrische alleenstaande gevluchte jongeren in Nederland en hoe zij de invloed van het Nederlandse asiel- en opvangsysteem op het vormgeven en uitvoeren van hun aspiraties ervaren. Binnen dit kwalitatieve onderzoek wordt er getracht hier meer inzicht in te bieden en bij te dragen aan de wetenschappelijke literatuur omtrent dit onderwerp. Het is van belang om meer inzicht te krijgen in de ervaringen, aspiraties en toekomstperspectieven van de jongeren zelf, zodat de ondersteuning en zorg beter

kan aansluiten bij hun behoeften wat betreft het vormgeven van de toekomst, gedurende hun transitie naar volwassenheid.

1.3 Onderzoeksvragen

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt:

“Hoe ervaren alleenstaande gevluchte jongeren van Syrische afkomst de invloed van het Nederlandse asiel- en opvangsysteem op hun aspiraties?”

Om de hoofdvraag te beantwoorden, zijn de volgende deelvragen opgesteld:

1. Welke aspiraties hebben de alleenstaande gevluchte jongeren?
2. Hoe ervaren alleenstaande gevluchte jongeren de invloed van het asiel- en opvangsysteem op de mogelijkheden wat betreft het vormgeven en uitvoeren van hun eigen aspiraties?

2. Theoretisch kader

Allereerst zal het Nederlandse asiel- en opvangsysteem beschreven worden en hoe dit is ingericht voor alleenstaande gevluchte jongeren. Vervolgens worden de concepten ‘aspiraties’ en ‘agency’ uitgediept in relatie tot alleenstaande gevluchte jongeren. Ten slotte zal de transitie naar volwassenheid in het algemeen, en specifiek die van alleenstaande gevluchte jongeren, worden besproken.

2.1 Nederlandse Opvang- en Asielsysteem

Alleenstaande gevluchte jongeren die in Nederland asiel aanvragen, krijgen te maken met het opvangsysteem, de asielprocedure, eventueel met de gezinsherenigingsprocedure en met alle organisaties die daarbij komen kijken. Deze organisaties voeren hun hulpverlening en diensten uit binnen de kaders van de Nederlandse wet- en regelgeving. Binnen het kader van dit onderzoek worden deze elementen samen beschouwd als het Nederlandse opvang- en asielsysteem.

2.1.1 Asielprocedure en gezinshereniging

Bij aankomst in Nederland moeten alleenstaande gevluchte jongeren die asiel willen aanvragen zich melden bij het aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) in Ter Apel. Tijdens de ‘rust- en voorbereidingstijd’ (rvt), die enkele weken duurt, worden jongeren door hun voogd vanuit Nidos, Vluchtelingenwerk Nederland (VWN), en hun advocaat voorbereid op de asielprocedure. Vanuit de voogdijorganisatie ‘Nidos’ krijgen alle alleenstaande gevluchte jongeren een jeugdbeschermer aangewezen die de rol van voogd op zich neemt totdat de jongere achttien jaar is (COA, z.d.-a). Tijdens de asielprocedure beoordeelt

de IND of de jongere al dan niet een verblijfsvergunning krijgt (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2023b). De wettelijke beslistermijn voor de IND is zes maanden. Vanwege de opgelopen wachttijden heeft de regering deze termijn verlengd tot negen maanden. Dit geldt voor alle aanvragen die plaatsvinden vanaf 27 september 2022 tot 1 januari 2025 (IND, 2024). In november 2023 duurde het echter gemiddeld meer dan een jaar voordat de IND een besluit nam in een algemene asielprocedure (IND, 2023).

Indien de IND vaststelt dat de jongere bescherming nodig heeft, krijgt deze een verblijfsvergunning. Als er wordt vastgesteld dat dit niet het geval is, zal de jongere moeten terugkeren naar het land van herkomst bij het bereiken van de leeftijd van achttien jaar (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2023b).

In het geval dat de jongere een verblijfsvergunning heeft verkregen, kan hij of zij een aanvraag van gezinshereniging indienen. Volgens de Nederlandse wet is de beslistermijn voor gezinshereniging drie tot zes maanden, met mogelijke verlenging voor aanvullend onderzoek of indien er sprake is van een langere wachtrij bij de IND (AVIM et al., 2023). De wachttijd voor de gezinsherenigingsprocedure loopt op: momenteel duurt het gemiddeld genomen 81 weken voordat een aanvraag voor gezinshereniging door de IND in behandeling wordt genomen (IND, 2024).

2.1.2 Opvang en begeleiding vóór achttien jaar

In Nederland hebben alle alleenstaande gevluchte jongeren recht op onderdak, onderwijs, gezondheidszorg en begeleiding, ongeacht hun verblijfsstatus (Rijksoverheid, 2023). De opvang voor alleenstaande gevluchte jongeren wordt door het COA en door (contractpartners van) Nidos geregeld. Waar de jongere wordt opgevangen is afhankelijk van de leeftijd bij plaatsing en de uitkomst van de asielprocedure (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2023a).

Vanuit aanmeldcentra worden de meeste jongeren de eerste drie maanden van verblijf opgevangen door het COA in ‘procesopvanglocaties voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen’ (POL-amv) (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2023a). In de praktijk verblijven jongeren echter langer in deze POL-amv dan oorspronkelijk is bedoeld. Dit komt door een tekort aan plek in de kleine woonvoorzieningen die door contractpartners van Nidos worden aangeboden (Ruitenburg et al., 2022). Nidos is verantwoordelijk voor het bieden van onderdak aan jongeren met of zonder verblijfsvergunning die bij aanmelding jonger zijn dan vijftien jaar. Het streven is om hen direct onderdak te bieden bij een pleeggezin (Ministerie van

Justitie en Veiligheid, 2023a). Als de jongere ouder is dan vijftien jaar en (nog) geen vergunning heeft, is het COA verantwoordelijk voor de opvang (Rijksoverheid, 2023). In de opvanglocaties van het COA zijn 24 uur per dag COA-medewerkers aanwezig, die de jongeren begeleiding bieden die hen voorbereidt op de toekomst en zelfstandigheid (COA, z.d.-c). Jongeren tussen de vijftien en achttien jaar oud met een verblijfsvergunning worden door contractpartners van Nidos opgevangen in kleine woonvoorzieningen, namelijk kinderroegroepen (KWG) of kleine wooneenheden (KWE). In een KWG wonen maximaal zestien jongeren en is er 24 uur per dag begeleiding aanwezig die de jongeren begeleidt in de alledaagse dingen zoals koken, boodschappen doen en op tijd naar school gaan (Nidos, z.d.-a). Een KWE is bedoeld voor ongeveer vier jongeren die al redelijk zelfstandig kunnen wonen, maar nog wel iets van begeleiding nodig hebben. Per week is er 28,5 uur een mentor aanwezig die hen begeleidt en helpt met essentiële vaardigheden zoals omgaan met geld en het nakomen van verplichtingen. Met als doel de jongeren voor te bereiden op volledige zelfstandigheid tegen de tijd dat ze achttien jaar zijn (Nidos, z.d.-b).

2.1.3 Opvang en begeleiding na achttien jaar

Begeleiders, Nidos en gemeenten geven aan dat er een grote mate van zelfstandigheid verwacht wordt van jongeren zodra zij achttien worden, maar dat de meeste jongeren hier op dat moment nog niet klaar voor zijn. Dit komt onder andere doordat de begeleidingsperiode relatief kort is, aangezien de meeste jongeren bij aankomst 16 of 17 jaar oud zijn. Ook is de begeleiding niet intensief genoeg om hen adequaat voor te bereiden op zelfstandigheid (Ruitenburg et al., 2022). Daarnaast geven begeleiders aan dat zij door de hoge werkdruk zich voornamelijk focussen op praktische zaken gedurende de begeleidingsmomenten en er weinig tijd is om te focussen op ontwikkelingstaken (Ruitenburg et al., 2022).

In Nederland verloren alleenstaande gevluchte jongeren voorheen veel van hun voorzieningen bij het bereiken van de volwassen leeftijd (VNG & Nidos, 2017). Sinds 1 januari 2023 kunnen zij, indien gewenst, tot maximaal 21 jaar in kleinschalige opvang of opvanggezinnen blijven met begeleiding in de vorm van Verlengde Opvang (VNG & Nidos, 2022).

2.2 Aspiraties

Het begrip ‘aspiraties’ kent vele verschillende interpretaties en toepassingen. Dit onderzoek maakt gebruik van de elementen die voortkomen uit het concept aspiraties, zoals beschreven in het werk van Hart (2016).

Hart stelt dat aspiraties overeenkomsten hebben met het hebben van hoop, wensen, dromen en doelen. Ze benoemt meerdere elementen die, volgens haar, relevant zijn voor het definiëren van aspiraties. Aspiraties kunnen gericht zijn op de toekomst en onvrede over het heden weerspiegelen. Ook kunnen aspiraties verlangens weergeven naar iets wat buiten bereik ligt. Ze kunnen voortkomen uit emoties, rationaliteit, pragmatisme of idealisme en zijn gedreven door onbewuste en bewuste motivaties. Bovendien kunnen aspiraties een indicatie geven van wat een individu of groep als betekenisvol beschouwt. Tot slot kunnen aspiraties wijzen op de inzet van een individu of groep voor een specifiek einddoel dat ze willen bereiken in de toekomst (Hart, 2016).

2.2.1 Aspiraties van alleenstaande gevluchte jongeren

Voor veel alleenstaande gevluchte jongeren is het streven naar 'veiligheid' voor henzelf en hun familie een belangrijke aspiratie, die als drijfveer heeft gediend om hun land van herkomst te ontvluchten. Deze jongeren hebben ook andere aspiraties, die bijvoorbeeld gericht zijn op educatie en professie (Vervliet et al., 2015). De jongeren hechten veel belang aan onderwijs en de kansen die het met zich meebrengt. Het krijgen van een paspoort is een prioriteit van deze jongeren, omdat dit essentieel is voor het verwezenlijken van hun toekomstaspiraties, waaronder aspiraties gericht op onderwijs (Allsopp et al., 2014). Alleenstaande gevluchte jongeren kunnen ervaren dat zij worden tegengewerkt in het uitvoeren van deze aspiraties, doordat zij zijn onderworpen aan de grillen van het immigratiesysteem, waaronder langdurige bureaucratische processen (Allsopp et al., 2014). Surace (2022) noemt daarnaast nog de volgende mogelijke aspiraties: het verbeteren van hun leven, vluchten voor vroege huwelijken, hereniging met familieleden in Europa en het stichten van een eigen gezin.

De aspiraties van alleenstaande gevluchte jongeren zijn dynamisch en kunnen door de tijd heen veranderen. Zo beïnvloeden gebeurtenissen gedurende de reis en bij aankomst in het gastland eerdere aspiraties van de jongeren (Vervliet et al., 2015).

Aspiraties van mensen moeten gezien worden in hun culturele en sociale context en niet enkel op individueel niveau (Hart, 2016; Vervliet et al., 2015). Verschillende factoren op micro, meso- en macroniveau beïnvloeden de aspiraties van alleenstaande gevluchte jongeren. Jongeren arriveren doorgaans in het land waar zij asiel aanvragen met uiteenlopende doelen, die vaak een samensmelting vormen van hun persoonlijke aspiraties en verplichtingen die zij dienen na te komen om aan de verwachtingen van anderen te voldoen (Allsopp et al., 2014). De jongere zelf speelt een cruciale rol bij het ontwikkelen van zijn/haar eigen aspiraties, die

kunnen verschillen van de aspiraties van hun familieleden (Vervliet et al., 2015). Hoewel alleenstaande gevluchte jongeren mogelijk traumatische ervaringen hebben opgedaan en geconfronteerd kunnen worden met obstakels binnen het asiel- en opvangsysteem, tonen zij zelfbeschikking en vastberadenheid om hun leven vorm te geven volgens wat zij als het meest waardevol beschouwen (Chase, 2020; Wernesjö, 2012).

2.2.2 Aspiraties en agency

Er worden verschillende definities gehanteerd voor het concept ‘agency’. Bandura (2001) benoemt de volgende hoofdkenmerken van agency: doelgerichtheid/intentionaliteit, vooruitdenken, zelfregulatie en zelfreflectie. Chase (2020) omschrijft agency als de vrijheid om je eigen doelen en interesses na te streven. Om een diepgaand inzicht te verkrijgen in de componenten van deze vrijheden, vereist het een analyse die de diverse factoren onderzoekt die de realisatie ervan kunnen bevorderen of belemmeren (Chase, 2020). In dit onderzoek zal gebruik worden gemaakt van de definitie van Chase, aangezien zij haar definitie van agency toespitst op de ervaringen van alleenstaande gevluchte jongeren. Deze jongeren benoemen de volgende mogelijkheden die zij nodig hebben om een betere toekomst te kunnen realiseren: vrijheid, veiligheid en de ruimte voor eigen keuzes (Chase, 2020). Voor deze jongeren staan aspiraties gelinkt aan het nastreven van deze mogelijkheden centraal in hun migratiebeslissingen, het vertrekken uit hun land van herkomst en hun verdere reizen (Chase, 2020). ‘Agency’ zelf is daarmee een van de aspiraties van deze jongeren.

2.3 Transitie naar volwassenheid

Het concept volwassenheid kent geen universele definitie. Verschillende onderzoeken en theorieën hanteren diverse definities.

Vanuit een wettelijk perspectief wordt de leeftijd van achttien jaar veelal gezien als het moment waarop een persoon als volwassen wordt beschouwd. De overgang naar biologische volwassenheid begint doorgaans iets eerder, tussen de leeftijd van zestien en zeventien jaar, en wordt meestal voltooid rond het twintigste levensjaar (Meier, 2020).

2.3.1 Ontwikkelingstaken en fases: transitie naar volwassenheid vanuit Westers oogpunt

Wat als volwassen gezien wordt is een sociaal construct. Daarmee kunnen de belangrijke ontwikkelingstaken of mijlpalen voor de overgang naar volwassenheid verschillen tussen verschillende culturen (Spanjaard & Slot, 2015). Zelfredzaamheid is een kwaliteit die in Westerse landen veelal wordt gekoppeld aan volwassenheid. De bijpassende mijlpalen op het gebied van huisvesting, financiële onafhankelijkheid, onderwijs en onafhankelijkheid

kunnen een volbrachte periode van adolescentie weergeven (Sirriyeh & Raghallaigh, 2018). Ontwikkelingstaken betreffen verschillende thema's die passend zijn bij een bepaalde periode in het leven en om bepaalde capaciteiten vragen. Voor jongeren tussen de twaalf en zeventien jaar zijn dit bijvoorbeeld het minder afhankelijk worden van ouders/verzorgers en het opdoen van kennis en vaardigheden om in de toekomst een beroep uit te kunnen oefenen (Spanjaard & Slot, 2015).

Een illustratie van de westerse kijk op de transitie naar volwassenheid is te vinden in de psychoanalytische theorie van Erikson (Erikson, 1964, geciteerd in Maree, 2021). Binnen deze theorie wordt de periode voorafgaand aan volwassenheid (adolescentie) omschreven als een fase waarin jongeren voortdurende steun en aanmoediging van belangrijke anderen nodig hebben, om een gezonde identiteit te ontwikkelen en geleidelijk aan meer onafhankelijk te worden. Om dit te bereiken, is het belangrijk dat ze onder begeleiding de kans krijgen om succes te ervaren in steeds uitdagender taken (Erikson 1964, geciteerd in Maree, 2021).

2.3.2 De transitie naar volwassenheid van alleenstaande gevluchte jongeren

In het Midden-Oosten zijn er verschillende mijlpalen die als belangrijk worden beschouwd gedurende de transitie naar volwassenheid. Het vinden van een goede baan wordt noodzakelijk geacht om andere mijlpalen te bereiken, zoals het bekostigen van een bruiloft, het onderhouden van een toekomstig gezin en het kopen van een huis (Salehi-Isfahani & Dhillon, 2008).

Het behalen van een diploma aan de universiteit wordt door ouders en studenten gezien als een belangrijke vereiste om aan een baan te kunnen komen. In de laatste decennia is een toename zichtbaar in het aantal jaren scholing dat wordt gevolgd. (Salehi-Isfahani & Dhillon, 2008).

Sommige alleenstaande gevluchte jongeren zien migratie naar Europa als een stap richting volwassenheid. Migratie zou het mogelijk maken om financieel onafhankelijk te worden, vrijheid en veiligheid te ervaren, en voor hun familie te zorgen door geld naar huis te sturen (Chase, 2020).

Alleenstaande gevluchte jongeren staan voor de uitdaging om naast het voltooien van westerse ontwikkelingstaken en ontwikkelingstaken uit hun land van herkomst, ook andere uitdagingen te overwinnen. Zo dienen ze een asielp proces te doorlopen, zich aan te passen aan sociale normen die voor hen onbekend zijn, kennis te maken met een andere cultuur en een nieuwe taal te leren (Fazel et al., 2012).

De keuzes die jongeren maken gedurende hun transitie naar volwassenheid worden sterk beïnvloed door de interacties van alleenstaande gevluchte jongeren met personen uit hun directe omgeving. Ook kunnen de asielstatus en het asiel- en opvangsysteem de transitie naar volwassenheid en de ontwikkeling van sociale relaties van alleenstaande gevluchte jongeren zowel belemmeren als bevorderen (Winkens et al, 2023). Daarnaast hangt het succes van de transitie naar volwassenheid van deze jongeren af van zowel persoonlijke kenmerken zoals leeftijd, geslacht en herkomst als externe factoren zoals deelname aan onderwijs, de verblijfsstatus, relaties met leeftijdsgenoten en familie uit het land van herkomst, en belangrijke relaties met volwassen referentiefiguren (Surace, 2022).

3. Methode

3.1 Onderzoeksdesign

Voor dit kwalitatieve onderzoek werden interviews gebruikt van een reeds lopend kwalitatief, exploratief en etnografisch onderzoek naar de invloed van (transnationale) familie op de transitie naar volwassenheid van alleenstaande gevluchte jongeren in Nederland (Winkens, 2021, lopend). Gedurende twee jaar zijn er interviews gehouden met elf uit Syrië afkomstige jongeren. Daarnaast vonden er informele contactmomenten plaats. Vanuit de ethische commissie van de Rijksuniversiteit Groningen is er toestemming verleend voor het onderzoek.

3.2 Instrumenten

In het kader van dit onderzoek werden er semigestructureerde interviews afgenomen. Deze interviewtechniek gaf de participanten de ruimte om hun individuele visie te delen met betrekking tot de vooraf bepaalde topics binnen het onderzoek (Flick, 2022b; Leavy, 2020). De ‘topiclist’ voor de interviews betrof de volgende topics: transnationale banden, sociale netwerk, gevoel van ‘beloning’ en toekomstdoelen, ervaringen rondom migratie en de beleving van de ontvangen zorg. Binnen onderhavige onderzoek lag de focus op de topics toekomstdoelen en de beleving van de ontvangen zorg. Gedurende de interviews zijn er verschillende vragen gesteld die raken aan de aspiraties van de jongeren. Zo is er gevraagd aan de jongeren hoe hun ideale toekomst er uit ziet en welke dromen en doelen zij hebben.

3.3 Onderzoeksgroep

In samenwerking met COA, Nidos en Internationale Schakelklassen (ISK’s) werden de eventuele participanten voor het onderzoek benaderd. Het onderzoek richtte zich op Syrische

jongeren in de leeftijd van zestien tot achttien jaar. De onderzoeksgroep bestond uit elf participanten (n=11), bestaande uit acht jongens en drie meisjes.

Tabel 1

Omvang en verdeling van de Data per Participant

Participant	Getranscribeerde interviews	Fieldnotes
P1	1	1
P2	10	4
P3	4	2
P4		2
P5	1	2
P6		1
P7		1
P8		3
P9	3	1
P10	3	3
P11	2	3
Totaal	24	23

3.4 Procedure

Tijdens het onderzoek werden alle interviews face-to-face afgenomen bij de participanten. Voorafgaand aan het eerste interview van elke participant is schriftelijke toestemming gevraagd voor de opname van het interview. Daarbij werd aangegeven dat de informatie die door de jongere wordt verstrekt, enkel voor onderzoekdoeleinden zal worden gebruikt. Bij aanvang van de daaropvolgende interviews is er altijd opnieuw mondeling om toestemming gevraagd voor de opname. Indien er geen consent is gegeven zijn er fieldnotes gemaakt van de interviews. De interviewer heeft zich voor aanvang van elk eerste interview

geïntroduceerd, het doel van het onderzoek toegelicht en geïnformeerd naar eventuele vragen van de participant. Gedurende de interviews stelde de onderzoeker zich op als gesprekspartner, waarbij er werd gestreefd om (zonder druk uit te oefenen) alle topics te bespreken.

3.5 Data-analyse

De interviews werden opgenomen met een audiorecorder en zijn naderhand getranscribeerd met het programma F4. Dit betrof enkel de interviews waarbij participanten toestemming hebben gegeven voor de opname van het interview. Alle opnames, fieldnotes en transcripten werden opgeslagen op een beveiligde harde schijf van de Rijksuniversiteit Groningen. Alle transcripten en fieldnotes tot aan februari 2024 werden gebruikt voor dit onderzoek voor wat betreft de topics ‘toekomstdoelen’ en ‘de beleving van de ontvangen zorg’.

De getranscribeerde interviews en fieldnotes werden gecodeerd met behulp van het softwareprogramma Atlas.Ti. Door middel van thematische analyse (TA) werd gepoogd mogelijke patronen, collectieve betekenissen van de jongeren wat betreft hun aspiraties in relatie tot hun ervaringen met het asiel- en opvangsysteem, weer te geven. De analyseaanpak was voornamelijk inductief, waarbij de stappen van een thematische analyse zoals beschreven door Braun en Clarke (2012) zijn gevolgd. Deze stappen omvatten het verkennen van de data, het creëren van de eerste codes, het identificeren van mogelijke thema's, het evalueren van deze thema's, het vaststellen en benoemen van definitieve thema's en tot slot het beantwoorden van de onderzoeksvragen aan de hand van deze thema's tijdens het schrijven van deze thesis (Braun & Clarke, 2012). Tijdens het evalueren van de gemaakte codes is ervoor gekozen om enkele codes niet te gebruiken. Dit betrof de codes die betrekking hadden op ervaringen met het asiel- en opvangsysteem, maar waarbij er geen duidelijke link vast te stellen was met één of meerdere aspiratie(s). Er is één codeur/analist betrokken geweest bij de data analyse. De geresulteerde codebomen zijn te vinden in Bijlage A en B.

4. Resultaten

Dit hoofdstuk beantwoordt de deelvragen van het onderzoek. Citaten van participanten worden op verschillende plaatsen gebruikt om de resultaten te illustreren. Deze citaten worden in het Engels of in het Nederlands weergegeven, afhankelijk van de taal die is gesproken tijdens de interviews.

4.1 Aspiraties van alleenstaande gevluchte jongeren

In deze paragraaf zal de eerste deelvraag worden beantwoord: “*Welke aspiraties hebben de alleenstaande gevluchte jongeren?*”. Bijlage A bevat een overzicht van de aspiraties van de jongeren.

4.1.1 Migratie en integratie

4.1.1.1 Naar Nederland migreren

Jongeren benoemen dat zij de aspiratie hadden om naar Nederland te migreren. Waar de ene jongere zelf met het idee is gekomen om naar Nederland te vertrekken, benoemt een andere participant dat zijn ouders hier ook een rol in speelden: “*(...) Basically, they sent me to here to achieve my dreams*”. De aspiratie om naar Nederland te migreren is voor sommige jongeren voortgekomen uit de hoop dat er in Nederland meer mogelijkheden en kansen zijn voor henzelf, maar ook voor hun familieleden. Om in Nederland een toekomst op te kunnen bouwen, is het van belang dat zij een verblijfsvergunning krijgen. Enkele jongeren benoemen dat zij voor Nederland hebben gekozen, omdat zij van anderen hebben gehoord dat in Nederland de procedures sneller verlopen dan in andere landen en zij dus sneller een verblijfsvergunning en gezinshereniging zouden krijgen. De jongeren hebben niet enkel de wens om een verblijfsvergunning voor zichzelf te krijgen, maar willen ook een vergunning aanvragen voor hun familieleden. Het merendeel van de jongeren geeft aan dat zij hun familie als erg belangrijk beschouwen. Een jongere benoemt dat het zijn grootste wens is dat zijn gezin naar Nederland komt.

Zichtbaar is dat de aspiratie om naar Nederland te komen (en een verblijfsvergunning te krijgen) veelal verbonden is aan andere aspiraties van jongeren voor de toekomst. Zo geeft een jongere aan dat de aspiratie om te studeren en aan het werk te gaan, voor hem de belangrijkste drijfveren waren om naar Nederland te komen.

Sommige jongeren geven aan niet in Nederland te willen blijven en overwegen naar een ander land te emigreren. Geen enkele jongere zegt terug te willen naar Syrië.

4.1.1.2 Nederlandse taal, cultuur en maatschappij

Meer dan de helft van de jongeren geeft aan dat zij goed, of zelfs foutloos Nederlands willen leren. De motivatie achter het Nederlands willen leren is veelal gekoppeld aan andere aspiraties die de jongeren hebben. Ten eerste vertelt een jongere dat het beheersen van de Nederlandse taal essentieel is voor effectieve communicatie en integratie in de Nederlandse samenleving. Dit vormt tevens een aspiratie van deze jongere. Daarnaast ziet het merendeel van de jongeren het leren van de Nederlandse taal als middel om een andere aspiratie op het

gebied van educatie/beroep te bereiken. Zo zegt een jongere: “(...) *we leren dus nog de taal, maar op een dag als we goed hebben geleerd op dat moment gaan we achter onze toekomst aan [aspiratie om arts te worden].*”. Naast het leren van de Nederlandse taal, heeft één jongere ook de wens om Nederlanders te ontmoeten.

4.1.2 Educatie en beroep

4.1.2.1 School en studeren

Een groot deel van de jongeren benoemt dat zij de wens hebben om naar school te gaan. Een jongere vertelt dat school voor hem erg belangrijk is en dat hij zonder school geen toekomst heeft. Een aspiratie die verbonden is aan het naar school willen gaan, is de wens om in de toekomst te gaan studeren. Bijna alle participanten hebben aspiraties benoemd gerelateerd aan een bepaalde studie die zij willen volgen. De studies die de participanten willen gaan volgen zijn verschillend. Zo wil bijvoorbeeld een van de jongeren ICT gaan studeren of astronaut worden, een andere wil social work gaan studeren en nog een andere wil orthodontist worden. Ongeveer de helft van de participanten geeft aan dat zij de wens hebben om later aan een universiteit te studeren. Studeren wordt door enkele participanten benoemd als een hoofddoel waar zij veel voor over hebben. Een jongere vertelt: “(...) *studie is belangrijker dan wat dan ook, waar je ook naartoe gaat je hebt studie nodig (...)*”. Twee andere participanten benadrukken het belang van studeren als een middel om onafhankelijk te kunnen leven en voor zichzelf te kunnen zorgen.

De helft van de jongeren geeft aan dat hun ouders het ook als iets erg belangrijks zien dat zij gaan studeren. Sommige ouders hebben al een specifieke richting voor ogen en willen bijvoorbeeld dat hun kind arts of engineer wordt, maar een andere ouder benoemt dat het niet uitmaakt wat, zolang hun kind maar studeert. Twee zussen benoemen dat zij het belang van studeren verbinden aan het feit dat hun ouders dit erg belangrijk vinden. Niet altijd komen de aspiraties van de jongeren overeen met die van hun ouders. Zo wil één van de jongeren make-up artist worden, maar zou haar moeder liever hebben dat ze dokter wordt. Ondanks dat sommige ouders een andere visie hebben op de toekomstige carrière of studie van hun kinderen, voelen de jongeren zich niet beperkt in hun studiekeuzes en ervaren zij steun van hun ouders.

4.1.2.2 Bijbaantje en beroep

Het merendeel van de jongeren heeft een specifiek beroep voor ogen die zij nastreven. Zo wil de ene auto-elektrisch monteur worden en een ander politieagent. Niet elke jongere heeft de ambitie om eerst te gaan studeren voor zij aan het werk gaan. Eén van de deelnemers

heeft de ambitie om 'hairstylist' te worden en zijn eigen bedrijf op te richten, terwijl andere jongeren aangeven dat ze eerst een diploma moeten behalen voordat ze kunnen beginnen met zoeken naar een goede baan.

Het hebben van een goede baan in de toekomst is belangrijk voor meerdere participanten. De jongeren vinden het belangrijk om een goede baan te vinden, om voldoende geld te kunnen verdienen voor het kopen van een huis, oprichten van een eigen bedrijf en hun kinderen een zorgeloze toekomst te bieden.

De helft van de jongeren geeft aan de wens te hebben om een bijbaan te vinden in de nabije toekomst. Enkelen streven ernaar te werken in een supermarkt, terwijl anderen de voorkeur geven aan een baan in een restaurant of ergens schoonmaken. De jongeren geven verschillende redenen voor de wens om een bijbaantje te hebben. Zo benoemen meerdere jongeren dat zij een baantje willen om te kunnen sparen voor als hun familie komt. Zo zegt één van de jongeren: *“Voor hen zodat als ze hier naartoe komen, zodat we leven, als ze hier naartoe komen, zodat als we ergens naartoe gaan, misschien dat er vertraging komt in hun inkomen, zodat we geld hebben, dat ze geen kleding hebben, zulke dingen.”*. Een andere jongere vertelt dat het verdienen van geld voor haar familie voor haar geen reden is om een bijbaan te zoeken. Haar motivaties om te gaan werken zijn: het ontmoeten van nieuwe mensen, geld verdienen en ervaring opdoen. Een andere motivatie voor jongeren om een bijbaantje te gaan zoeken is om te kunnen sparen voor rijlessen (en een auto). Voor het merendeel van de participanten is het behalen van een rijbewijs een aspiratie. Hier hebben de jongeren uiteenlopende redenen voor. Meerdere jongeren geven aan dat zij een rijbewijs willen halen ter voorbereiding op de komst van hun familie naar Nederland. Een jongere zegt: *“Als mijn moeder naar haar toe komt of naar Nederland. Wil niet dat zij met een bus gaat of met een trein. Is moeilijk voor haar.”*. Een andere jongere geeft aan dat het behalen van een rijbewijs handig zal zijn voor toekomstig werk en meer flexibiliteit biedt dan reizen met de trein.

4.1.3 Aspiraties betreffende familie en gezin

Familie is voor veel van de jongeren erg belangrijk. Een jongere vertelt: *“Without family I do not have a life”*. In het maken van keuzes geeft een van de jongeren aan dat de mening van zijn ouders leidend is: *“: Als ze het niet goed vinden dan doe ik het niet (...) nee, ook al bevalt het mij en zij zeggen nee, dan is het nee”*. Een andere jongere geeft aan dat het zijn wens is om zijn ouders trots te maken en hun aspiraties te vervullen. Hij geeft aan dat zijn ouders willen dat hij iets doet waar hij van houdt en om geeft, maar tegelijkertijd hebben zij

ook aspiraties voor zijn toekomst. Zo wenst zijn moeder dat hij een zakenman wordt, terwijl zijn vader hoopt dat hij voetballer wordt. Hij wil zijn ouders niet teleurstellen en heeft als doel om zowel voetballer als zakenman te worden.

4.1.3.1 Zorgen voor familie

Het zorgen voor je familie wordt door meerdere jongeren aangekaart als een wens en als iets wat zij als erg belangrijk beschouwen. Op de vraag op wat voor manier de jongere voor hun familie moeten zorgen zegt een jongere: *“Met alles, alles wat ik kan doen, dat ik werk, dat ik mijn loon aan hen geef en dat ik ze altijd blij kan maken en dat ze in veiligheid leven en zo”*. Niet alleen door hun familie financieel te ondersteunen, proberen de jongeren voor hun familie te zorgen. Verschillende jongeren streven er bijvoorbeeld naar hun rijbewijs te halen en een auto te kopen, zodat ze hun familie kunnen vervoeren wanneer deze naar Nederland komt. Daarnaast geven twee jongeren aan hun ouders te willen helpen met de Nederlandse taal, bijvoorbeeld door te vertalen, als een manier om voor hun ouders te zorgen.

4.1.3.2 Stichten van een gezin

Enkele jongeren benoemen dat zij de wens hebben om te trouwen en een gezin te stichten. Deze aspiratie is echter niet iets wat zij in de nabije toekomst willen. Een van de jongeren die later wil trouwen en kinderen wil krijgen, benoemt wel dat hij daarvoor eerst nog wil werken aan zijn toekomst. Om zijn kinderen en zichzelf een betere toekomst te kunnen bieden is het verdienen van voldoende geld van belang volgens een jongere.

4.1.4 Vrijtijdsbesteding

Ook op het gebied van vrijetijdsbesteding hebben enkele jongeren diverse aspiraties. Zo geven jongeren aan graag vrienden te willen maken of in contact te willen komen met leeftijdsgenoten. Eén jongere wil zich richten op technische projecten, zoals het in elkaar zetten van een eigen computer. Daarnaast wil hij lid worden van een airsoft-schietvereniging, zich aansluiten bij een fietsclub, basketballen en leren zwemmen. Verschillende jongeren willen voetballen (bij een voetbalclub). Tot slot uiten enkele jongeren de wens om op vakantie te gaan en andere landen te bezoeken.

4.1.5 Aspiraties betreft wonen en cultuur

4.1.5.1 Wonen

Het merendeel van de jongeren heeft aspiraties gerelateerd aan wonen. Enkele jongeren geven aan dat ze willen wonen op een rustige en schone plek. Een jongere wil graag een eigen kamer of studio. Na hereniging met hun familie in Nederland, willen sommige jongeren weer

met hen samenwonen. Een jongere denkt dat het samenwonen met familie weer vergelijkbaar zal zijn met Syrië, maar hij acht het wellicht beter als ze thuis Nederlands of Engels gaan spreken. Een van de jongeren wil met haar familie samenwonen, zoals in Syrië. Ze overweegt echter ook om zelfstandig te gaan wonen, maar dan wel in de buurt van haar familie. Een andere jongere geeft aan wel met zijn familie samen te willen wonen, maar dat hij daarnaast ook zijn eigen plek wil hebben om te kunnen studeren. Diezelfde jongere vindt het belangrijk om op een plek te wonen waar hij zowel zijn studie kan volgen als werk kan vinden. Het kopen van een eigen huis is een aspiratie van een jongere zodra hij hier geld voor heeft. Tot slot benoemen meerdere jongeren dat zij in een stad willen wonen.

4.1.5.2 Behouden van cultuur/geloof

Sommige jongeren geven aan dat zij de toekomstaspiratie hebben om ergens te gaan wonen waar veel Arabische mensen wonen. Een jongere wil bijvoorbeeld naar Rotterdam verhuizen, vanwege de ‘immigrant community’. Een andere jongere merkt op dat er weinig Arabische winkels zijn waar ze momenteel woont, in tegenstelling tot Utrecht waar er meer zijn. Ze geeft aan dat dit een mogelijke reden voor haar en haar familie kan zijn om in de toekomst naar Utrecht te verhuizen. Twee andere jongeren overwegen eveneens om naar Utrecht te verhuizen, aangezien zij in hun huidige woonplaats een moskee missen, terwijl in Utrecht een moskee is die ook de adhan (oproep tot gebed) mag luiden.

4.1.6 Persoonlijke en sociale ontwikkeling

4.1.6.1 Zelfstandigheid en agency

Zelfstandig worden is voor een groot deel van de jongeren een aspiratie. Sommige jongeren geven aan dat ze meer zelfstandigheid willen ontwikkelen in alles wat te maken heeft met zelfstandig wonen, zoals op tijd naar bed gaan, koken en schoonmaken. Een van de jongeren beschouwt het krijgen van een bijbaan als een manier om te leren voor zichzelf te zorgen.

Zelfstandigheid is volgens een jongere een vereiste voor volwassenheid: *“Okay, I wish to be more independent and more free for that... and that is eh... required to be an adult in most of the cases. And to be fluent, to move fluently in these points and make it. And make the ideas and make the things that I'm thinking in.”*

Naast de wens om zelfstandiger te worden en dus ook een stap naar volwassenheid te zetten, heeft deze jongere tevens de wens om kind te kunnen zijn: *“When I was young and the war started, I couldn't live my childhood. So please let me live it now.”*

Dezelfde jongere wil ook de vrijheid hebben om zijn ideeën en dromen te realiseren, en heeft dus de wens om 'agency' te ervaren. Hij benoemt dat volgens hem het ervaren van vrijheid nodig is om volwassen te kunnen worden. Een andere jongere benoemt dat hij ergens wil wonen waar hij de vrijheid krijgt om eigen keuzes te maken en zichzelf te kunnen zijn.

4.1.7 Tijd van ontstaan van aspiraties

4.1.7.1 Voor aankomst in Nederland

In het geval van enkele aspiraties is het onduidelijk of de aspiraties in Syrië of gedurende de reis zijn ontstaan, maar is het wel duidelijk dat ze voor aankomst in Nederland zijn ontstaan. Verschillende jongeren hadden de aspiratie om de oorlog te ontvluchten en naar Nederland te komen. Uit de interviews blijkt dat twee jongeren deze aspiratie in Syrië ontwikkelen. Een van hen geeft echter aan in alle landen waar hij is geweest asiel te hebben aangevraagd. Andere jongeren noemen ook de wens om naar Nederland te komen, maar uit hun interviews blijkt niet duidelijk of deze aspiratie in Syrië is ontstaan of tijdens hun reis.

Alle jongeren hebben aspiraties op het gebied van educatie/beroep en in enkele gevallen is het duidelijk dat zij deze aspiraties al hadden voordat zij in Nederland arriveerden. Eén van de jongeren benoemt dat het zijn aspiratie is om architect te worden in de toekomst en dat hij deze droom ook al had in de periode dat hij in Turkije woonde met zijn familie. In een interview met een andere jongere komt naar voren dat hij de droom heeft om 'flight engineer' te worden. Hij vertelt dat hij al in Syrië van plan was om hiervoor te gaan studeren, maar dat dit niet mogelijk is.

4.1.7.2 Verandering in aspiraties: van Syrië naar Nederland

Enkele jongeren geven aan dat hun educatieve aspiraties verschillen tussen Syrië en Nederland. Een van hen geeft aan dat zij in Nederland de aspiratie heeft ontwikkeld om orthodontist te worden, terwijl ze in Syrië apotheker wilde worden. Een andere jongere geeft aan dat hij sinds zijn verblijf in Nederland 'decoration' wil studeren. Een andere jongere vertelt dat zij in Syrië de aspiratie had om ICT te studeren, maar dat de lesstof in Nederland meer gevorderd is. In Nederland kreeg zij de aspiratie om social work te studeren of make-up artist te worden.

Niet alleen op het gebied van educatie zijn er aspiraties van jongeren veranderd. Een jongere geeft aan dat haar wens om zelfstandiger te worden in Nederland is ontstaan. Zij merkte op dat haar visie op zelfstandigheid in Nederland is veranderd ten opzichte van Syrië: “(...) *Ja, ik dacht nooit in mijn leven dat ik alleen naar de supermarkt zou gaan. (...) Dat ik alleen zou*

werken, dat ik naar school zou gaan zonder begeleiders, zonder mijn moeder of vader. (...) Ja. Dat vind ik goed.”

4.2 Ervaringen wat betreft de invloed van asiel- en opvangsysteem op aspiraties

De tweede deelvraag zal in deze paragraaf worden beantwoord: *“Hoe ervaren alleenstaande gevluchte jongeren de invloed van het asiel- en opvangsysteem op de mogelijkheden wat betreft het vormgeven en uitvoeren van hun eigen aspiraties?”*. Er is binnen de interviews aandacht geweest voor de ervaringen van de jongeren met het asiel- en opvangsysteem en in hoeverre zij de mogelijkheid ervaren om hierbinnen hun aspiraties uit te voeren en vorm te geven. Deze ervaringen met het asiel- en opvangsysteem worden in de volgende paragraaf onderverdeeld in verschillende subparagrafen. “Ondersteuning en begeleiding” gaat in op ervaringen van jongeren met personen gekoppeld aan hun opvanglocatie (mentoren en overige medewerkers) en hun voogd vanuit stichting Nidos wat betreft de ondersteuning in het vormgeven en uitvoeren van hun aspiraties. Verder gaat de subparagraaf “Opvang en wonen” in op de ervaringen van jongeren met opvanglocaties en in hoeverre zij hier al dan niet de mogelijkheid hebben ervaren om hun aspiraties vorm te geven en uit te voeren. Daarnaast gaat het in op de aspiratie om met familie samen te wonen. Tot slot gaat “Asielprocedure en gezinshereniging” in op de ervaringen van jongeren met de procedures in relatie met het uitvoeren en vormgeven van hun aspiraties. Een overzicht van de ervaringen van de jongeren met het asiel- en opvangsysteem is te vinden in Bijlage B.

4.2.1 De invloed van ondersteuning en begeleiding

4.2.1.1 Mentoren/medewerkers van opvanglocaties en Nidos voogd

De alleenstaande jongeren worden begeleid door mentoren en medewerkers die zijn verbonden aan de opvang waar zij verblijven: een POL-opvang (COA), KWE of KWG. Daarnaast heeft iedere jongere tot hun achttiende een voogd toegewezen gekregen door stichting Nidos. De jongeren hebben zowel bevorderende als belemmerende ervaringen met hun mentoren en hun voogd wat betreft de mogelijkheden om hun aspiraties te kunnen uitvoeren en vormgeven. Dit betreft de volgende aspiraties: leren over de Nederlandse taal en cultuur, een verblijfsvergunning/gezinshereniging krijgen (migratie en integratie), zelfstandig worden (persoonlijke en sociale ontwikkeling), studeren, werken, het halen van een rijbewijs (educatie en beroep) hobby en sport (vrijtijdsbesteding).

Uit de interviews blijkt dat enkele jongeren ervoor kiezen om met verschillende mensen over hun aspiraties te praten. Een jongere vertelt dat hij zijn dromen deelt met mensen die hem

begrijpen, zoals zijn ouders, neven/nichten en een vriend. In zijn eerste interview zegt hij dat hij sinds zijn aankomst in Nederland (vier maanden) nog niet over zijn toekomst heeft gesproken. Een maand later heeft hij zijn Nidos-voogd en COA-mentor verteld over zijn aspiraties.

Wat betreft de wens om Nederlands te leren vertellen enkele jongeren over hun positieve ervaringen. Zo zegt een jongere: “(...) *Maar ik heb ook veel van COA geleerd. Echt veel. (...) Ja, ze komen bij ons. 1 uur 2 uur 3 uur wij praten samen [over Nederlands leren].*”. Een andere jongere benoemt dat haar mentor haar steunt en motiveert wat betreft haar wens om Nederlands te leren. Een jongere wil niet alleen de Nederlandse taal leren, maar ook over de Nederlandse cultuur en maatschappij. Hij geeft aan dat hij hierover leert van zowel het COA als op school. Dezelfde jongere wil bij een Nederlands pleeggezin wonen om de taal te leren, maar zijn voogd vertelt hem dat dit niet mogelijk is.

Sommige jongeren hebben de wens om zelfstandig te worden en waarderen het dat hun mentoren hier tijdens de begeleiding aandacht aan besteden. Zo vertelt een jongere: “*Ze [mentoren KWG/KWE] zeggen tegen ons, je moet zelfstandig zijn. (...) Want ze hebben al gelijk, want straks is alles ook heel zelfstandig zijn*”. Daarnaast hebben medewerkers van het COA haar leren koken, en na enkele maanden in Nederland kon zij zelfstandig naar afspraken gaan, zoals naar de tandarts. Echter, ze benadrukt dat ze op financieel gebied niet altijd de kans kreeg om zelfstandig te zijn: als ze iets groots wilde kopen of familie wilde bezoeken, moest ze altijd om geld en toestemming vragen aan Nidos. Niet alle jongeren ervaren het als prettig om al veel zelfstandig te moeten doen. Een jongere verlangt naar begeleiding van een volwassen persoon in zijn huidige KWE wat betreft het missen van zijn familie, koken en op tijd opstaan. Eerder ervaaarde hij het als prettig in de POL-opvang dat er meer hulp was bij het koken en opstaan. Een andere jongere moet nu zelf koken in zijn KWG vanwege veranderde regels, maar hij heeft hier geen tijd voor vanwege school en werk.

Alle jongeren hebben dromen op het gebied van educatie en beroep. Enkele jongeren benoemen in de interviews dat hun mentoren van het COA, KWE of KWG hen steunen in hun educatieve aspiraties. Een jongere vertelt: “(...) *I feel supported for them [COA en Nidos] if I want to do something and they do support. Because they know me now personally and they... know that I can make things*”. Zijn voogd adviseert hem om zorgvuldig te overwegen waar hij wil studeren en welke studierichting hem het meest aanspreekt. Ondanks dat de jongere zich gesteund voelt door medewerkers van het COA en Nidos, vindt hij dat hij onvoldoende wordt

voorbereid om zijn wens om ICT aan een universiteit te studeren te kunnen realiseren. Betreffende de wens om een bijbaan te hebben, benoemen jongeren ervaringen die hen steunden in het vormgeven en realiseren van deze wens. Zo vertelt een jongere dat zijn begeleider van het KWE hem heeft geholpen met het solliciteren bij een supermarkt. Een andere jongere benoemt dat haar voogd mee heeft helpen zoeken naar een geschikte bijbaan. Daarnaast vertelt de jongere dat haar voogd het contract van haar bijbaan met haar heeft doorgenomen en besproken. Verder vertelt een jongere over een ervaring met haar mentoren van haar KWG: toen ze de hen vertelde over haar wens om een rijbewijs te halen, steunden ze haar niet en vertelden ze dat het veel te moeilijk en te duur is.

Op het gebied van vrijetijd benoemen jongeren zowel ondersteunende als belemmerende ervaringen. Een jongere vertelt over een ondersteunende ervaring wat betreft het uitvoeren van zijn aspiratie om ‘dingen te maken’: de jongere kreeg een multi-tool van de medewerker om zijn eigen fiets en die van anderen te kunnen repareren. Daarnaast wil hij bij een fietsclub en vertelt hij dat zijn voogd hem hierover tips heeft gegeven. Een belemmerende ervaring was dat hij geen toestemming kreeg van zijn voogd om zich bij een airsoft-schietvereniging aan te sluiten. Daarnaast ervaren enkele jongeren dat zij te weinig geld krijgen vanuit Nidos om naast hun boodschappen nog andere dingen te kunnen kopen (voor hun hobby) of om bijvoorbeeld op vakantie te gaan.

Meerdere jongeren geven aan dat zij van mening zijn dat hun mentoren en/of voogd onvoldoende tijd voor hen vrijmaken. Dit ervaren zij als een belemmering in het realiseren van hun aspiraties, omdat zij ondersteuning van iemand nodig hebben. Een van de jongeren heeft hulp nodig bij het regelen van de aanmelding voor het mbo, terwijl een andere jongere begeleiding nodig heeft om naar een sportclub te gaan, aangezien hij nog geen Nederlands spreekt.

Een deel van de jongeren ziet op tegen het bereiken van de volwassen leeftijd, omdat dit betekent dat zij niet langer begeleid worden door hun voogd bij bijvoorbeeld de asielprocedure en gezinshereniging. Een jongere vertelt: *“Yes, that was eh, yeah kind of shitty [achttien worden], because you have to do more things on your own. But I was kind of prepared for it already, because I used to do it a lot.”*

4.2.2 De invloed van opvang en wonen

4.2.2.1 Opvanglocaties van het COA: noodopvang en AZC

Met betrekking tot vrijetijdsbesteding ervaren meerdere jongeren dat er beperkte middelen beschikbaar zijn in de noodopvang, waardoor zij zich vervelen. Zo vertelt een jongere: *“Hobbying about graphic design and that. How we are going to do it without a computer?”*. Een andere jongere, die aan kickboksen doet, merkt op dat dit in Zuidbroek geen mogelijkheid is. In tegenstelling tot de noodopvang vertelt een jongere dat hij in een AZC wel de mogelijkheid heeft om zijn aspiraties op het gebied van sport na te streven. Wat betreft het sluiten van vriendschappen ervaart een jongere dat dit mogelijk was in de noodopvang, terwijl een andere jongere het continu verhuizen van AZC naar AZC als een belemmering bij het sluiten van vriendschappen beschouwt.

Een jongere ervaart dat er weinig mogelijkheden zijn om zijn wensen wat betreft educatie vorm te geven en uit te voeren op de noodopvanglocatie. De jongere vertelt dat hij slechts 1 à 2 uur per dag naar school gaat, wat volgens hem te weinig is. Daarnaast merkt hij op dat er weinig middelen beschikbaar zijn die nodig zijn voor school. Zodra hij in een KWE woont, krijgt hij wel een laptop voor school.

Enkele jongeren ervaren de afgelegen locatie van het AZC of noodopvang als belemmerend voor hun aspiraties op het gebied van sociaal contact, wonen en school. Eén wil graag in contact komen met Nederlanders en nieuwe mensen ontmoeten, een ander wil graag in of nabij een stad wonen en een derde jongere merkt op dat het AZC te ver weg is van de school waar hij naartoe zou willen gaan.

4.2.2.2 Onrust en overlast in opvang

Het wonen op een rustige en schone plek is een wens van een van de jongeren. Hij geeft aan dat er veel onrust en overlast is door medebewoners in het AZC en andere opvanglocaties. De jongere krijgt uiteindelijk de mogelijkheid om naar een rustiger woonplek te verhuizen, en maakt gebruik van deze kans.

4.2.2.3 Regels in opvang

Enkele jongeren benoemen dat zij de regels in de opvanglocaties als belemmerend ervaren wat betreft de wens om vrijheid en zelfstandigheid te ervaren. Jongeren benoemen bijvoorbeeld dat op de locaties van het COA de wifi het niet altijd doet. Een jongere vertelt dat deze wordt uitgezet om tien uur 's avonds. Hierdoor ervaart zij niet de vrijheid om te kunnen bellen met haar familie wanneer zij dit wil, terwijl zij aangeeft dat dit wel belangrijk is voor haar. Een andere jongere benoemt dat de regels in zijn KWG veranderen, waardoor hij niet langer zelf mag koken en 's avonds op een bepaalde tijd thuis moet zijn. Hij krijgt echter wel

de mogelijkheid (en maakt hier gebruik van) om te verhuizen naar een andere locatie waar minder strenge regels gelden en hij meer vrijheid heeft. Een andere jongere die graag zelfstandig wil leven, vertelt over zijn ervaringen met het wonen in een KWE en KWG: *“I had much freedom till the KWG. (...) Afterwards, my freedom went less. (...) Sometimes unbearable, but eeh. Yeah, you have to adapt with it.”*

4.2.2.5 Samenwonen met familie

Meerdere jongeren hebben de wens om, als hun familie eenmaal in Nederland is, met hen samen te wonen. Een van de jongeren geeft aan dat zij en haar familie één jaar en één maand hebben gewacht op een huis en dat zij deze wachttijd lang vond. Dit is de enige jongere die met haar ouders samenwoont, de rest van de jongeren is nog in afwachting van een besluit betreffende gezinshereniging of het krijgen van een huis. Twee andere jongeren deelden hun belemmerende ervaringen met betrekking tot hun wens om samen te wonen. Hun Nidos voogd vertelde hen dat zij niet met elkaar mogen samenwonen op het moment dat de ouder zus volwassen wordt, omdat dit wellicht hun wens voor gezinshereniging in gevaar zou brengen.

4.2.3 De invloed van de asiel- en gezinsherenigingsprocedure

4.2.3.1 Verblijfsvergunning en gezinshereniging

Alle jongeren willen graag een verblijfsvergunning en hun gezin via gezinshereniging naar Nederland halen. Meerdere jongeren benoemen dat zij in Nederland een verblijfsvergunning aanvragen, omdat zij verwachten dat zij deze sneller zullen krijgen dan in andere landen of omdat het een makkelijker proces is in vergelijking met andere landen. Ook geven jongeren aan dat zij naar Nederland zijn gekomen, omdat zij van anderen hebben gehoord dat gezinshereniging hier relatief snel verloopt. De meeste jongeren ervaren echter dat er lange wachttijden zijn en het lang duurt voordat zij een verblijfsvergunning krijgen of hun gezinshereniging wordt goedgekeurd. Zo vertelt een jongere: *“(...) I'm waiting, I'm waiting them for an answer. But it just takes long. It's been more than a year.”*. Enkele jongeren vertellen dat zij gedurende de periode van wachten, leven in onzekerheid over de voortgang van hun procedure en het definitieve besluit. Een jongere vertelt dat hij het lange wachten gedurende de procedures als een probleem ervaart, omdat hij zijn familie naar Nederland wil halen voordat hij achttien jaar wordt.

Enkele jongeren die wachten op goedkeuring van hun verblijfsvergunning of gezinshereniging, geven aan dat zij iets proberen te doen met de tijd die zij aan het wachten

zijn. Ze richten zich bijvoorbeeld op het leren van de Nederlandse taal. Een andere jongere zegt zich tijdens het wachten niet te vervelen: ze ging veel voetballen en zwemmen.

Meerdere jongeren benoemen dat de duur van de procedure voor een verblijfsvergunning of gezinshereniging varieert per persoon. Een jongere vertelt: *“Ja, het [verblijfsvergunning] duur[t] heeeeeeel lang. Niet eehhh kort eh lang. Al mijn vrienden gewoon zes eh zes eh maanden geleden, nou papier is klaar, gewoon ik een jaar en twee maanden.”*. Eén jongere benoemt dat zij binnen vier maanden een verblijfsvergunning heeft gekregen en dat zij dit snel vindt als zij haar situatie vergelijkt met die van andere jongeren.

Enkele jongeren geven aan dat hun voogd hen niet kan helpen met het versnellen van de procedure. Een jongere zegt: *“There is nothing yet they [Nidos] can do. (...) They rented a lawyer and so on. According to the rules (...)”*. Enkele jongeren ervaren dat de IND onbehelpzaam is bij hun asielprocedure of aanvraag voor gezinshereniging. Een jongere vertelt: *“Let's put it like this: the IND is like the whole government and eh, they changed the laws like they want, as they want.”*.

Twee jongeren ervaren het als belemmerend dat er volgens hen een ongelijke behandeling is wat betreft de asielprocedure. Een van hen vertelt: *“Ja, zoals wij zijn de vluchteling en ja. Ja in Ter Apel. (...) In onder eh 18 ze hebben ook (...) [op] straat geslapen. (...) En die Oekraïne in het eh hotel. Is het gelijkheid? (...) Als op straat. Allemaal op straat of allemaal in het hotel.”*.

4.2.3.2 Aspiraties in “de wacht”

Jongeren geven aan dat een indirect gevolg van het wachten op een verblijfsvergunning is dat zij op andere gebieden nog niet kunnen beginnen met het verwezenlijken en vormgeven van hun aspiratie. Een jongere zegt: *“(…) Je kan echt niks doen. Tot jij positief.”* Zolang jongeren nog niet in het bezit zijn van een verblijfsvergunning, hebben zij bijvoorbeeld niet de mogelijkheid om een gezinshereniging aan te vragen en kunnen zij hun aspiraties gekoppeld aan hun familie nog niet uitvoeren. Daarnaast kunnen jongeren pas gaan werken zodra zij een verblijfsvergunning hebben.

Als de jongeren eenmaal een verblijfsvergunning hebben ervaren zij dat zij steeds meer mogelijkheden hebben om hun aspiraties vorm te geven en uit te voeren. Een jongere vertelt: *“[A] feeling of control I would say (...). I it increases along the way. [naarmate hij langer in Nederland is]”*. Enkele jongeren met een verblijfsvergunning benoemen dat zij nu de mogelijkheid hebben om te werken en zij een aanvraag kunnen doen voor gezinshereniging.

Een jongere vertelt dat hij dankzij zijn verblijfsvergunning ook na zijn achttiende verjaardag naar school kan blijven gaan en kan blijven werken aan zijn wens om aan een universiteit te studeren.

5. Conclusie en Discussie

5.1 Conclusie

De hoofdvraag van dit onderzoek was: *“Hoe ervaren alleenstaande gevluchte jongeren van Syrische afkomst de invloed van het Nederlandse asiel- en opvangsysteem op hun aspiraties?”*. Om deze vraag te beantwoorden, is er een kwalitatief onderzoek uitgevoerd met behulp van semigestructureerde interviews.

De jongeren hebben aspiraties op verschillende gebieden: familie en gezin, migratie en integratie, wonen, vrijetijdsbesteding, educatie en beroep, en persoonlijke ontwikkeling. Voor de jongeren zijn aspiraties zoals het verkrijgen van een verblijfsvergunning, gezinshereniging, het volgen van een studie en het vinden van een baan van groot belang.

Wat betreft de begeleiding die de jongeren ontvangen van mentoren en hun voogd in het vormgeven en uitvoeren van hun aspiraties om te studeren en te werken, zijn zij overwegend positief. Het merendeel van de jongeren wenst zelfstandig te worden. Een deel ervaart het als positief dat hier tijdens de begeleiding veel aandacht voor is, maar er zijn ook jongeren die aangeven meer behoefte te hebben aan ondersteuning.

De ervaringen met opvang en wonen zijn overwegend negatief in relatie tot de aspiraties van de jongeren. Enkele jongeren ervaren dat er onvoldoende mogelijkheden zijn om hun wensen op het gebied van vrijetijd, educatie en sociaal contact uit te voeren in de opvanglocaties waar zij verblijven. De afgelegen locatie van opvangcentra en de beperkte beschikbare middelen worden hierin als belemmerend ervaren.

Betreffende de asiel- en gezinsherenigingsprocedure ervaren jongeren het als een belemmering dat het lang duurt voordat zij een verblijfsvergunning krijgen en zij in de tussentijd niet bezig kunnen met het uitvoeren en vormgeven van onder andere hun aspiraties. Jongeren geven aan dat zij naar Nederland zijn gekomen om voornamelijk aspiraties op het gebied van educatie en beroep te kunnen uitvoeren en hun gezin naar Nederland te krijgen. Zodra zij een verblijfsvergunning hebben, ervaren zij hierin meer mogelijkheden: ze kunnen dan een aanvraag doen voor gezinshereniging, gaan studeren en werken.

Kortom, alleenstaande gevluchte jongeren ervaren dat zij door het huidige Nederlandse asiel- en opvangsysteem zowel ondersteund als belemmerd worden in het realiseren van hun aspiraties.

5.2 Discussie

5.2.1 Resultaten en literatuur

De jongeren uit het onderzoek delen diverse aspiraties, waarvan aspiraties gekoppeld aan educatie als belangrijk worden gezien. Dit komt overeen met de literatuur (Vervliet et al., 2015; Allsop et al., 2014). Het krijgen van een verblijfsvergunning is een belangrijke aspiratie van jongeren. Dit resultaat komt overeen met het onderzoek van Allsop et al. (2014), waarbij de participanten uit onderhavig onderzoek bredere argumenten aandragen: niet alleen het kunnen studeren, maar ook kunnen werken, een rijbewijs halen en hun familie aanmelden voor gezinshereniging. Zichtbaar is dat aspiraties onderling verbonden zijn met elkaar.

Daarnaast komen de aspiraties ‘studeren’, ‘werken’ en ‘rijbewijs halen’ overeen met de ontwikkelingsmijlpalen die worden gekoppeld aan de transitie naar volwassenheid vanuit een Westers perspectief: financiële onafhankelijk, onderwijs, en onafhankelijkheid (Sirriyeh & Raghallaigh, 2018).

Aspiraties uit de literatuur met betrekking tot het vluchten voor vroege huwelijken (Surace, 2022) komen in dit onderzoek niet terug. Veiligheid van gezin (Vervliet et al., 2015) wordt door één participant benoemd. Je zou verwachten dat dit vaker een rol speelt. Mogelijk is het deels impliciet vermeld en het kan samenhangen met het feit dat aspiraties veranderlijk zijn, afhankelijk van de context (Vervliet et al., 2015).

Veelal is de aspiratie om te gaan ‘studeren (aan een universiteit)’ niet enkel de wens van de jongere, maar vinden ouders het ook belangrijk dat hun kind gaat studeren. Dit komt overeen met de literatuur (Salehi-Isfahani & Dhillon, 2008) en bevestigt het standpunt dat je aspiraties dient te bezien binnen hun sociale en culturele context (Vervliet et al., 2015; Hart, 2016). De mening van ouders van de jongeren kan invloed hebben op de aspiraties van jongeren en is volgens een enkel geval leidend, maar de individuele wens van de jongeren speelt eveneens een grote rol en kan afwijken van de wens van familie. Dit is in overeenstemming met wat Vervliet et al. (2015) hierover stellen.

Enkele jongeren spreken de wens uit om (meer) vrijheid te ervaren in het maken van hun eigen keuzes. Een participant ziet het ervaren van vrijheid als benodigd onderdeel om

volwassen te kunnen worden. Eén jongere benoemt expliciet dat hij vrijheid wil ervaren om zijn dromen en doelen te kunnen uitvoeren, wat agency een aspiratie maakt van deze jongere (in lijn met Chase, 2020).

Enkele jongeren binnen dit onderzoek ervaren dat zij door de lange duur van de asielprocedure worden tegengewerkt in het realiseren van hun aspiraties. Dit komt overeen met de bevindingen van Allsopp et al. (2014). Echter, ondanks dat de jongeren in afwachting van het besluit van de IND nog niet al hun aspiraties kunnen uitvoeren, gaan enkelen al wel aan de slag met aspiraties zoals het leren van de Nederlandse taal. Zodra jongeren een verblijfsvergunning hebben, ervaren zij dat er een toename is in mogelijkheden wat betreft het verwezenlijken van hun aspiraties.

5.2.2 Implicaties

De bevindingen uit dit onderzoek dragen bij aan de theoretische kennis over de ervaringen van Syrische alleenstaande gevluchte jongeren met het Nederlandse asiel- en opvangsysteem in relatie tot hun aspiratie. Het onderzoek heeft maatschappelijke relevantie aangezien de uitkomsten van dit onderzoek kunnen bijdragen aan het verbeteren van de begeleiding van deze jongeren. Daarnaast is dit onderzoek mogelijk van meerwaarde geweest voor deze jongeren zelf. De jongeren hebben middels het onderzoek de gelegenheid gekregen om hun verhaal te vertellen, terwijl er normaal gesproken weinig inspraak is over bijvoorbeeld de invulling van het asiel- en opvangsysteem.

5.2.3 Limitaties

Dit onderzoek kent limitaties. Ten eerste is er in dit onderzoek sprake van één codeur/analist. Eén onderzoeker heeft dus de keuzes gemaakt over welke codes er gebruikt werden en heeft de verbanden gelegd tussen uitspraken van participanten. Om het risico op bias te beperken en de betrouwbaarheid van het onderzoek te verhogen is er op een aantal punten in het onderzoek gebruikgemaakt van reflectieve uitwisseling met een medestudent over de methode van het coderen en door samen te kijken naar de gemaakte keuzes tijdens het coderen (Flick, 2022a). Nog beter was geweest om dit systematisch, gedurende alle stappen van het onderzoek toe te passen.

Een limitatie van het gebruik van semigestructureerde interviews is dat er ruimte is voor bias van de interviewer, zoals de interpretatie van moeilijk verstaanbare zinsdelen. Door het zoveel mogelijk gezamenlijk afnemen van de interviews, deze op te nemen en te transcriberen is er getracht deze bias te minimaliseren (Flick, 2022a). Om de nauwkeurigheid van de data te

bevorderen en te voorkomen dat er delen verkeerd geïnterpreteerd en getranscribeerd worden (Flick, 2022a), is er door meerdere personen geluisterd naar moeilijk verstaanbare delen van de interviews. Daarnaast is er getracht bij het coderen van de data zoveel mogelijk bij het taalgebruik van de jongere te blijven, in plaats van abstracte theoretische omschrijvingen te gebruiken (Flick, 2022a), zodat de resultaten zo dicht mogelijk bij hun ervaringen blijven.

Er is binnen onderhavig onderzoek geen sprake van theoretische saturatie: tijdens het coderen van de gegevens is er niet een punt bereikt waarbij er geen nieuwe informatie naar voren kwam (Flick, 2022a). Dit levert een beperking op om valide uitspraken te doen op basis van de gebruikte data. Voor wat betreft vervolgonderzoek zou het vergroten van de onderzoeksgroep kunnen bijdragen aan het bereiken van theoretische saturatie.

Tot slot kan er over de generaliseerbaarheid van het onderzoek gezegd worden dat deze beperkt is, want het betreft hier enkel alleenstaande gevluchte jongeren uit Syrië in de leeftijd van zestien tot achttien jaar.

5.2.4 Suggesties voor vervolgonderzoek

In huidig onderzoek is, omwille van de uitvoerbaarheid, niet uitvoerig stilgestaan bij het schoolsysteem waarmee de jongeren in aanraking komen. Uit de interviews komt naar voren dat veel jongeren aspiraties hebben op het gebied van onderwijs maar dat zij een lange weg te gaan hebben en niet altijd (voldoende) steun ervaren op dit gebied. Zo moeten ze vaak lager instromen dan gewenst en kunnen docenten zowel een positieve als negatieve rol spelen in relatie tot hun aspiraties. Het niet naar school kunnen na hun achttiende jaar (als zij nog geen verblijfsvergunning hebben) is ook een belemmering voor sommige jongeren. Vervolgonderzoek naar de rol van onderwijs voor deze doelgroep in relatie tot hun aspiraties, zou van meerwaarde kunnen zijn voor het vergroten van de kennis en beleid hierop.

Tot slot is er gedurende dit onderzoek beperkt aandacht geweest voor de verschillen tussen jongens en meisjes in hun ervaringen met het asiel- en opvangsysteem in relatie tot hun aspiraties. Mogelijk is dit interessant om in vervolgonderzoek verder uit te diepen.

Literatuurlijst

Adefehinti, B., & Arts, K. (2019). Challenging the odds of vulnerability and resilience in lone migration: coping strategies of Zimbabwean unaccompanied minors in South Africa. *Children's Geographies*, 17(4), 427–441.

<https://doi.org/10.1080/14733285.2018.1536776>

Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM), Nidos, Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), Koninklijke Marechaussee (KMar), Raad voor Rechtsbijstand (RvR), VluchtelingenWerk Nederland (VWN), Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), & Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V). (2023). *De gezinsherenigingsprocedure voor houders van een asielvergunning*. Geraadpleegd op

11 december 2023, van https://www.vluchtelingenwerk.nl/sites/default/files/2023-11/gezinsherenigingsprocedure_2023_nederlands.pdf

Allsopp, J. and Chase, E. (2013) ‘*Future Citizens of the World*’? *The Contested Futures of Independent Young Migrants in Europe*. RSC Working Paper Series No. 97; Barnett Papers in Social Research Working Paper 13-05. Oxford: Refugee Studies Centre.

Allsopp, J., Chase, E., & Mitchell, M. (2014). The Tactics of Time and Status: young people’s experiences of building futures while subject to immigration control in Britain. *Journal Of Refugee Studies*, 28(2), 163–182.

<https://doi.org/10.1093/jrs/feu031>

Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: an agentic perspective. *Annual Review of Psychology*, 52, 1–26.

- Binder, C. (2019). *Agency, Freedom and Choice*. Springer-Verlag. Theory and Decision Library A: - Philosophy and Methodology of the Social Sciences
<https://doi.org/10.1007/978-94-024-1615-2>
- Braun, V., & Clarke, V. (2012). Thematic Analysis. In H. Cooper (Red.), *APA Handbook of Research Methods in Psychology. Research designs : quantitative, qualitative, neuropsychological, and biological* (Vol. 2, pp. 57–71). American Psychological Association (APA) <https://doi.org/10.1037/13620-004>
- Çelikaksoy, A., & Wadensjö, E. (2017). Refugee youth in Sweden who arrived as unaccompanied minors and separated children. *Journal of Refugee Studies*, 30(4), 530–553. <https://doi.org/10.1093/jrs/few042>
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). (2023). *Alleenstaande minderjarige vreemdeling; nationaliteit, geslacht en leeftijd*. www.opendata.cbs.nl. Geraadpleegd op 11 december 2023, van <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/82045NED/barv?ts=1702283766207>
- Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). (z.d.-a). *Alleenstaande jongeren*. www.coa.nl. Geraadpleegd op 13 december 2023, van <https://www.coa.nl/nl/alleenstaande-jongeren>
- Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). (z.d.-b). *Huisvesting van statushouders*. www.coa.nl. Geraadpleegd op 11 december 2023, van <https://www.coa.nl/nl/huisvesting-van-statushouders>
- Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). (z.d.-c). *Opvang voor alleenstaande Jongeren (AMV)*. MyCOA. Geraadpleegd op 11 december 2023, van <https://www.mycoa.nl/nl/wonen-bij-het-coa/opvang-voor-alleenstaande-jongeren-amv>

- Chase, E. (2020). Transitions, Capabilities and Wellbeing: How Afghan unaccompanied young people experience becoming 'adult' in the UK and beyond. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 46(2), 439–456.
<https://doi.org/10.1080/1369183x.2019.158470>
- Fazel, M., Reed, R., Panter-Brick, C., & Stein, A. (2012). Mental health of displaced and refugee children resettled in high-income countries: risk and protective factors. *The Lancet*, 379(9812), 266–282. [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(11\)60051-2](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(11)60051-2)
- Flick, U. (2022a). *An introduction to qualitative research* (7de editie). Sage.
- Flick, U. (2022b). *Doing interview research: the essential how to guide*. Sage.
- Hart, C. S. (2016). How do aspirations matter? *Journal of Human Development and Capabilities*, 17(3), 324–341. <https://doi.org/10.1080/19452829.2016.1199540>
- Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). (2022). *Analyse instroom alleenstaande minderjarige vreemdelingen*. In *ind.nl*. <https://ind.nl/nl/documenten/11-2023/analyse-instroom-alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen-versie-1.2-juni-2022.pdf>
- Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). (2023a). *Asylum Trends: Monthly Report on Asylum Applications in The Netherlands*. *ind.nl*. <https://ind.nl/nl/documenten/04-2023/at-maart-2023-hoofdrapport.pdf>
- Immigratie- en Naturalisatiedienst. (2023b). *Bijna 40.000 aanvragen en nareizigers, wachttijd loopt op*. IND. <https://ind.nl/nl/nieuws/bijna-40.000-aanvragen-en-nareizigers-wachttijd-loopt-op>
- Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). (2023c). *Meer asielaanvragen alleenstaande minderjarige vreemdelingen*. IND. <https://ind.nl/nl/nieuws/meer-asielaanvragen-alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen>

Immigratie- en Naturalisatiedienst. (2024). *Asiel: laatste ontwikkelingen*. IND.

<https://ind.nl/nl/asiel-laatste-ontwikkelingen#behandeling-van-uw-asielaanvraag>

Kaukko, M., & Wernesjö, U. (2016). Belonging and Participation in Liminality:

Unaccompanied Children in Finland and Sweden. *Childhood*, 24(1), 7–

20. <https://doi.org/10.1177/0907568216649104>

Leavy, P. (2020). *The Oxford Handbook of Qualitative Research* (2de editie). Oxford

University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190847388.001.0001>

Maree, J. G. (2021). The Psychosocial Development Theory of Erik Erikson: Critical

Overview. *Early Child Development and Care*, 191(7–8), 1107–1121.

<https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1845163>

Meier, D. (2020). Emerging Adulthood and its effect on adult education. *Australian Journal*

of Adult Learning, 60(2), 213–224. <https://doi.org/10.5281/zenodo.2656218>

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2023a). *Opvang alleenstaande minderjarige*

vreemdelingen (amv-opvang). Over DTenV | Dienst Terugkeer en Vertrek.

[https://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/over-dtv/leidraad-terugkeer-en-vertrek/opvanglocaties/opvang-alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen-amv-](https://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/over-dtv/leidraad-terugkeer-en-vertrek/opvanglocaties/opvang-alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen-amv-opvang)

[opvang](https://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/over-dtv/leidraad-terugkeer-en-vertrek/opvanglocaties/opvang-alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen-amv-opvang)

[opvang](https://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/over-dtv/leidraad-terugkeer-en-vertrek/opvanglocaties/opvang-alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen-amv-opvang)

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2023b) *Alleenstaande minderjarige vreemdelingen*.

Asielbeleid | Rijksoverheid.nl.

[https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asielbeleid/alleenstaande-minderjarige-](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asielbeleid/alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen-amv)

[vreemdelingen-amv](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asielbeleid/alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen-amv)

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2024, april). *Kerncijfers Asiel en Migratie, april 2024*.

Publicatie |

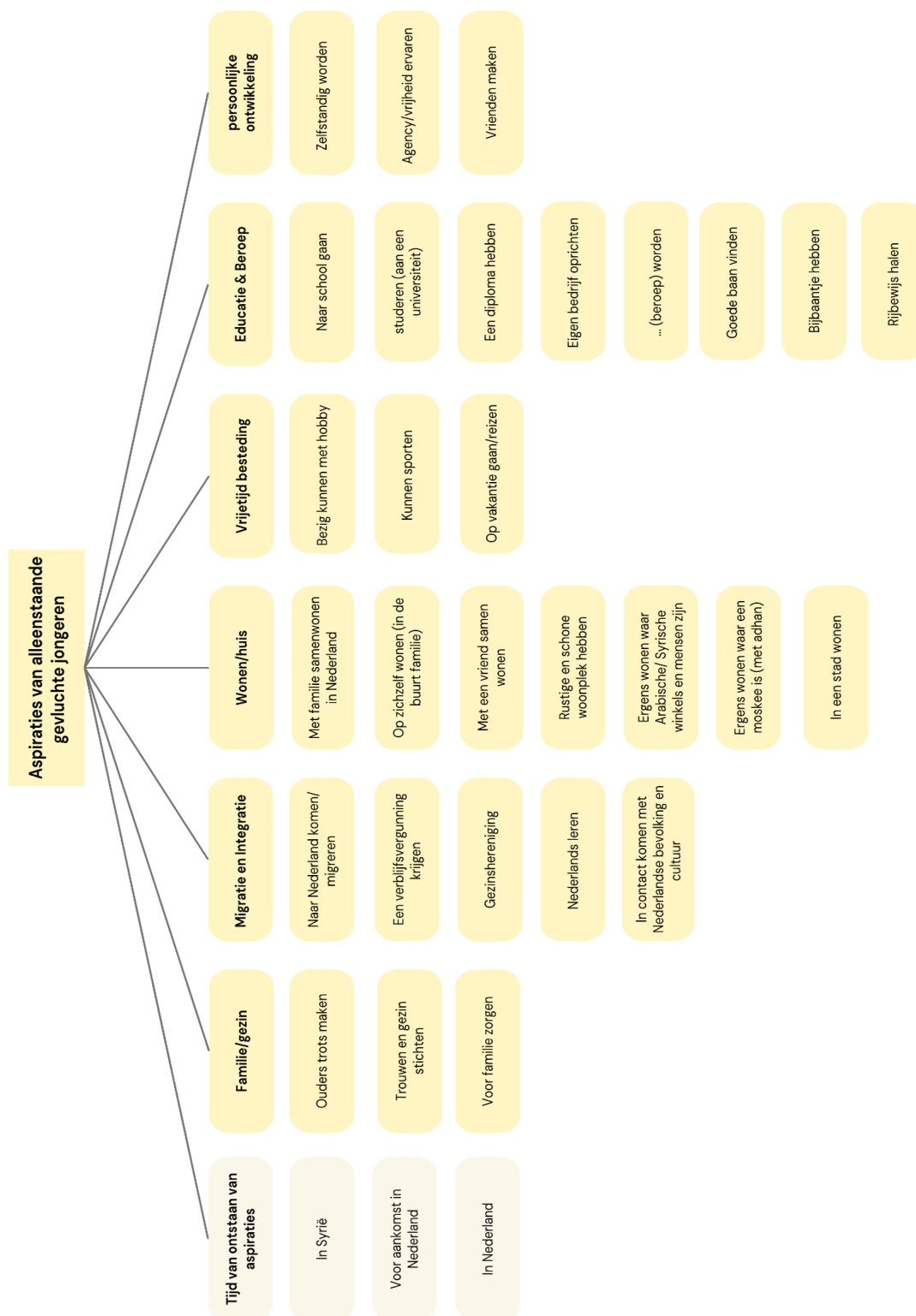
- Rijksoverheid.nl. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asielbeleid/documenten/publicaties/2024/04/30/kerncijfers-asiel-en-migratie-april-2024>
- Moleiro, C., & Roberto, S. (2021). The path to adulthood: a mixed-methods approach to the exploration of the experiences of unaccompanied minors in Portugal. *Journal of Refugee Studies*, 34(3), 3264–3287. <https://doi.org/10.1093/jrs/feab033>
- Nidos. (z.d.-a). *Opvang*. <https://www.nidos.nl/wat-doet-nidos/opvang>
- Nidos. (z.d.-b). *Wonen in een KWE*. [www.nidos.nl](https://www.nidos.nl/voor-jongeren/begeleiding/opvangvormen/wonen-in-een-kwe/). Geraadpleegd op 21 november 2023, van <https://www.nidos.nl/voor-jongeren/begeleiding/opvangvormen/wonen-in-een-kwe/>
- Raghallaigh, M. N., & Gilligan, R. (2010). Active survival in the lives of unaccompanied minors: coping strategies, resilience, and the relevance of religion. *Child & Family Social Work*, 15(2), 226–237. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2009.00663.x>
- Rijksoverheid (2023). *Alleenstaande minderjarige vreemdelingen*. Asielbeleid | [Rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asielbeleid/alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen-amv). Geraadpleegd op 26 november 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/asielbeleid/alleenstaande-minderjarige-vreemdelingen-amv>
- Ruitenburg, M., de Jong, A., Verheul, R., el Haji, S., Tuzgöl, S. & Naaktgeboren, S. (2022). *Alleen volwassen worden. Onderzoek naar knelpunten bij overgang meerderjarigheid amv's met verblijfsstatus*. De Kinderombudsman en Nationale ombudsman. <https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/Rapport%20Alleen%20volwassen%20worden.pdf>
- Salehi-Isfahani, D., & Dhillon, N. (2008). *Stalled youth transitions in the Middle East: A Framework for Policy Reform*. The Middle East Youth Initiative. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1285045>

- Sirriyeh, A., & Raghallaigh, M. N. (2018). Foster care, recognition and transitions to adulthood for unaccompanied asylum seeking young people in England and Ireland. *Children and Youth Services Review*, 92, 89–97. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.02.039>
- Spanjaard, H., & Slot, W. (2015). Tijden veranderen, ontwikkelingstaken ook. *Kind & Adolescent Praktijk*, 14(3), 14–21. <https://doi.org/10.1007/s12454-015-0029-0>
- Surace, G. M. P. (2022). The future we want: the transition to adulthood of unaccompanied minors. *Elementa Intersections between Philosophy Epistemology and Empirical Perspectives*, 2(1–2). <https://doi.org/10.7358/elementa-2022-0102-sura>
- UNHCR Nederland. (z.d.). *Cijfers: Aantal vluchtelingen wereldwijd*. unhcr.org. Geraadpleegd op 10 november 2023, van <https://www.unhcr.org/nl/wie-we-zijn/cijfers/>
- UNHCR. (2023). Global Trends Report 2022 | UNHCR: forced displacement in 2022. In *unhcr.org*. United Nations High Commissioner for Refugees. Geraadpleegd op 13 november 2023, van <https://www.unhcr.org/global-trends-report-2022>
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) & Nidos. (2017). *Overdracht van amv's die 18 jaar worden*. vng.nl. <https://vng.nl/files/vng/20170615-handreiking-overdracht-amvs-die-18-worden-vng-nidos.pdf>
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) & Nidos. (2022). *Overgang bij amv's met verblijfsvergunning die 18 jaar worden*. www.nidos.nl. <https://www.nidos.nl/wp-content/uploads/2023/01/Overgang-bij-amvs-met-verblijfsvergunning-die-18-jaar-worden-20221206.pdf>

- Vervliet, M., Vanobbergen, B., Broekaert, E., & Derluyn, I. (2015). The aspirations of Afghan unaccompanied refugee minors before departure and on arrival in the host country. *Childhood*, 22(3), 330–345. <https://doi.org/10.1177/0907568214533976>
- VluchtelingenWerk Nederland. (z.d.). *Hoe zit het nu écht: Gezinshereniging*. VluchtelingenWerk. <https://www.vluchtelingenwerk.nl/nl/hoe-zit-het-nu-echt-gezinshereniging#:~:text=De%20IND%20mag%20drie%20maanden,duren%20voordat%20de%20asielprocedure%20begint>.
- Wernesjö, U. (2012). Unaccompanied asylum-seeking children: Whose perspective? *Childhood*, 19(4), 495–507. <https://doi.org/10.1177/0907568211429625>
- Winkens, K. (2021, lopend). Navigating Networks of belonging: an ethnographic research into the influence of (transnational) family on the transition to adulthood of unaccompanied refugee children in the Netherlands. Ongepubliceerd manuscript. Rijksuniversiteit Groningen, Groningen.
- Winkens, K., Zijlstra, E., Post, W. J., Van Os, C., & Smit, M. (2023). Unaccompanied, but not alone: A systematic review of the influence of social relationships on the transition of unaccompanied refugee adolescents to adulthood. *Children and Youth Services Review*, 155, 107190. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.107190>
- Zijlstra, E., Bonhage - Talsma, G., Post, W., & Kalverboer, M. (2022). Forced Return of Embedded Asylum-Seeking Families with Children to Armenia from a Children's Rights Perspective: A Qualitative Study of Their Developmental Needs and Best Interests. *International journal of childrens rights*, 30(2), 575-602. <https://doi.org/10.1163/15718182-30020003>

Bijlage A

Codeboom van de Aspiraties van Alleenstaande Gevluchte Jongeren

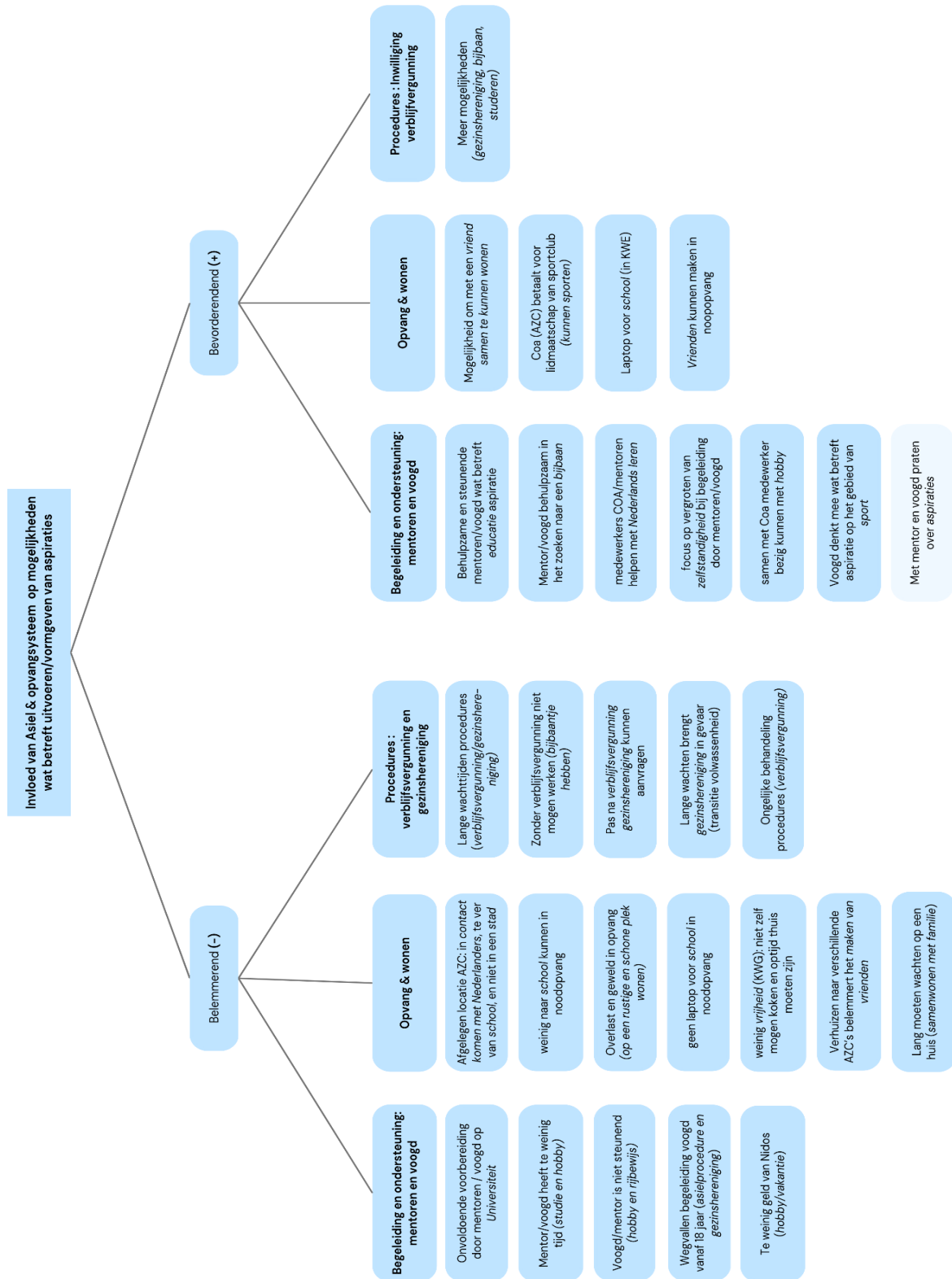

Noot. De linkerkolom: ‘Tijd van ontstaan van aspiraties’ is lichtgeel weergegeven, omdat de codes niet ingaan op specifieke aspiraties, maar iets zeggen over aspiraties in het algemeen.

Bijlage B

Codeboom van Ervaringen van Alleenstaande Gevluchte Jongeren met het Asiel- en Opvangsysteem in Relatie tot hun Aspiraties

Noot. De ervaringen van jongeren zijn ten eerste onderverdeeld in ‘belemmerend’ of ‘bevorderend’. Vervolgens zijn deze onderverdeeld in de thema’s: ‘begeleiding en ondersteuning’, ‘opvang & wonen’ en ‘procedures’. De schuingedrukte woorden in de codes refereren aan aspiraties van jongeren. De code ‘Met mentor en voogd praten over aspiraties’ is lichtblauw weergegeven, aangezien het gaat over aspiraties in het algemeen en niet is gekoppeld aan een specifieke aspiratie.